

نام و نام خانوادگی:	کلاس:	دبیرستان:
---------------------	-------	-----------

- معنی واژه‌های «پیرایه - فرجام - نادره - ورطه» در کدام گزینه کاملاً درست است؟
 - زیور - پایان - بی‌همتا - مهلکه
 - زیور - نتیجه - یکتا - گودال
 - زینت - انجام - شگفت‌آور - گرفتار
 - زینت - بی‌پایان - کمیاب - گرداب
- معنی درست همه واژه‌های «تیمار - نهاد - به‌سزا - رستن» به ترتیب کدام است؟
 - غمخوار - طبیعت - سزاوار - آزاد شدن
 - اندیشه - سرشت - عقوبت - رویدن
 - توجه - ذات - شایسته - رها شدن
 - غم - پایه - لایق - برخاستن
- در کدام دو عبارت زیر، غلط املائی یافت می‌شود؟

الف) قوی‌حالی که شهامتش نباشد و توانگری که جود نوزرد و صاحب‌نصبی که به فرهنگ آراسته نباشد، به هیچ‌کار نیاید.

ب) هر که ترک شهوات از بحر قبول خلق داده است، از شهوتی حلال در شهوتی حرام افتاده است.

ج) در کار گاو بسیار فکرت کردم تا بدو خیانتی منسوب گردانم، تا در کشتن او به نزدیک دیگران معذور باشم.

د) طریق آن است که سوی آبادانی‌ها و درختستان‌ها رویم، تا نظر او از ما منقطع گردد.

 - ب - ج
 - الف - ج
 - ج - د
 - الف - ب
- در کدام گزینه املائی تمام کلمات صحیح است؟
 - به‌سزا و شایسته - طایع و تباه - قبیله و طایفه - قرابت و نزدیکی
 - مستغنی و بی‌نیاز - مولع و آذمند - شیری و برآق - تل‌آجر
 - جرئت و شجاعت - اسرار و پافشاری - طاس و کچل - رعشه و لرزش
 - ادب و اخم - قاش خربزه - بغض و کینه - اعتنا و توجه
- آثار «دیوار، قابوس‌نامه» به ترتیب از کیست؟
 - صادق میرجمالی - عنصرالمعالی
 - نیما یوشیج - نصرالله منشی
 - هوشنگ گلشیری - نیما یوشیج
 - جمال میرصادقی - عنصرالمعالی
- معنی واژه «داد» در عبارت «اندر همه کاری داد از خویشان بده، که هر که داد از خویشان بدهد، از داور مستغنی باشد» با معنی «داد» در کدام بیت یکسان است؟
 - داغ از حرارت جگر داد می‌زند
 - قضا گر داد من نستاند از او
 - بگریخت ز دست من و دل طالع و بخت
 - هر آن که کنج قناعت به گنج دنیا داد

آتش به سوز سینۀ من باد می‌زند
ز سوز دل بسوزانم قضا را
بس داد ز دست طالع و بخت زدیم
فروخت یوسف مصری به کمترین ثمنی
- در کدام گزینه آرایه ادبی «حس آمیزی» به کار نرفته است؟
 - سر باغ و گل ندارم ز چه رووم به گلشن
 - به ترانه‌های شیرین به بهانه‌های رنگین
 - رندان تشنه لب را آبی نمی‌دهد کس
 - بر دوش زمانه لحظه‌ها سنگین بود

که شنیده‌ام ز گل‌ها همه بوی بی‌وفایی
بکشید سوی خانه مه خوب خوش لقا را
گویی ولی شناسان رفتند از این ولایت
خورشید و زمین و آسمان رنگین بود
- در کدام گزینه، واژه «خون» در معنای مجازی به کار نرفته است؟
 - محتاج قصه نیست گرت قصد خون ماست
 - من چه دانستم که اویم دشمن است
 - این خون که موج می‌زند اندر جگر تو را
 - دیدم که خون ناحق پروانه شمع را

چون رخت از آن توست به یغما چه حاجت است؟
در پی قصد من و خون من است؟
در کار رنگ و بوی نگاری نمی‌کنی
چندان امان نداد که شب را سحر کند
- در کدام یک از بیت‌های زیر، آرایه «تشخیص» وجود ندارد؟
 - غم شربتی ز خون دلم نوش کرد و گفت
 - دانی خیال روی تو در چشم من چه گفت
 - تنها دل من است گرفتار در غمان
 - خواهی چو روز روشن دانی تو حال من

این شادی کسی که در این دور خرم است
آیا چه جاست این که همه روز با نم است؟
یا خود در این زمانه دل شادمان کم است؟
از تیره شب بپرس که او نیز محرم است

۱۰. در تمام ابیات، حذف به قرینه معنوی (معنایی) دیده می‌شود؛ به جز گزینه
 (۱) دامن مکش به ناز که هجران کشیده‌ام
 (۲) جانا سری به دوشم و دستی به دل گذار
 (۳) دور از تو ماه من همه غم‌ها به یک طرف
 (۴) از سرکشی طبع بلند است شهریار

نازم بکش که ناز رقیبان کشیده‌ام
 آخر غمت به دوش دل و جان کشیده‌ام
 وین یک طرف که منت دونان کشیده‌ام
 پای قناعتی که به دامان کشیده‌ام

۱۱. معنی واژه «دمیدن» در کدام دو بیت، با معنی «دمیدن» در بیت زیر، یکسان است؟
 «قطره باران که درافتد به خاک / زو بدمد بس گهر تابناک»

بر خاک تیره بر طمع نار چون دمی؟
 کز آن خار بر من چه گل‌ها دمید
 که دل نازک او مایل افسانه کیست
 من و شراب فرح‌بخش و یار حورسروش
 باد بهار می‌وزد، باده خوشگوار کو؟

الف) کس را وفا نیامد از بی‌وفا جهان
 ب) همی گفت و در روضه‌ها می‌چمید
 ج) می‌دمد هر کسش افسونی و معلوم نشد
 د) کنون که می‌دمد از بوستان نسیم بهشت
 ه) گلبن عیش می‌دمد، ساقی گل‌گذار کو؟

(۴) د - ب

(۳) ج - الف

(۲) ب - ه

(۱) الف - د

۱۲. معنی واژه «بر» در بیت «به جان او که به شکرانه جان برافشانم / اگر به سوی من آری، پیامی از بر دوست» با معنی «بر» در کدام بیت یکسان است؟

آه که تنگ در برت یک شب اگر بگیرمی
 روز محشرم در برم بینی دل خونین، کباب
 که راست زهره که لب وا کند برش به مقال
 ور نکنی، چه بر دهد بیخ امید باطمینان؟

(۱) ترک سخن بگو که شد مُلک جهان از آن من
 (۲) وقت رفتن گر روم با آتش عشقت به خاک
 (۳) اگر نه خلق بود بر شکوه او غالب
 (۴) گر نظری کنی، کند کشته صبر من ورق

۱۳. در عبارات «ملامت می‌کردند که با این تصدیق گران‌قدر، چرا در ایل مانده‌ای و عمرت را به بطلت می‌گذرانی؟ باید عزیزان و کسانت را ترک گویی.»، به ترتیب زمان افعال کدام است؟

- (۱) ماضی مستمر - ماضی ساده - مضارع اخباری - مضارع التزامی
- (۲) ماضی مستمر - ماضی نقلی - مضارع مستمر - مضارع التزامی
- (۳) ماضی استمراری - ماضی نقلی - مضارع اخباری - ماضی التزامی
- (۴) ماضی استمراری - ماضی نقلی - مضارع اخباری - مضارع التزامی

۱۴. شیوه بیان در هر دو مصراع کدام بیت، «بلاغی» است؟

بیا بگو که ز عشقت چه طرف بریستم
 به خاک پای عزیزت که عهد نشکستم
 که خدمتی به سزا بر نیامد از دستم
 که مرهمی بفرستم که خاطرش خستم

(۱) به غیر از آن که بشد دین و دانش از دستم
 (۲) اگرچه خرم عمرم غم تو داد به باد
 (۳) چگونه سر ز خجالت بر آورم بر دوست
 (۴) بسوخت حافظ و آن یار دل‌نواز نگفت

۱۵. همه ابیات به جز گزینه با «گفت: در این معرکه یکتا منم / تاج سر گلبن و صحرا، منم» قرابت مفهومی دارند.

عالم ذکر معانی را منم روح القدس
 تشنه، هیئات است نو مید از سراب من شود
 کاسمان با آن زبردستی بود در خاک من
 گوی سخن با کی و چوگان که را است؟

(۱) مریم بکر معانی را منم روح القدس
 (۲) با تهی دستی به سائل تازه رو برمی‌خورم
 (۳) کیست دیگر تا تواند دست با من کوفتن؟
 (۴) کیست چو من فارس (= سوارکار) میدان نظم؟

۱۶. همه گزینه‌ها بیانگر مفهومی یکسان هستند، به جز

قطره ناچیز گردد گوهر از افتادگی
 زینهار از خلوت ای روشن‌روان، بیرون میا
 قطره پستی گزید، گوهر گشت
 قطره را گوهر به اکسیر تنزل کرده است

(۱) می‌شود هر کس به مقدار تواضع سربلند
 (۲) قطره باران ز فیض گوشه‌گیری شد گهر
 (۳) اوج عزت، فروتنی دارد
 (۴) «صائب» از افتادگی مگذر که ابر نوبهار

۱۷. عبارت «آنکه غفلت بر احوال وی غالب و عجز در افعال وی ظاهر بود، حیران و سرگردان و مدهوش و پای کشان، چپ و راست می رفت و در فراز و نشیب می دوید تا گرفتار شد.» با کدام بیت ارتباط بیشتری دارد؟

- ۱) تقدیر به حیل‌ها دگرگون نشود روزیت به حرص بیش، افزون نشود
- ۲) غفلت زدگان دیده‌بیدار ندانند از مرده‌دلی قدر شب تار ندانند
- ۳) حلال، صرف مُحال است در حرام شود ز خرج، دخل حرام و حلال معلوم است
- ۴) مدار دست ز دامان کیمیاگر فقر کز احتیاج، حرام جهان حلال شود

۱۸. عبارت «به زبان دیگر مگو و به دل، دیگر مدار، تا گندم‌نمای جو فروش نباشی.» با کدام بیت ارتباط مفهومی دارد؟

- ۱) چرا چو روز بهار ای نگار خرگامی بر این غریب نه بر یک نهاد و یک راهی
- ۲) آن است آدمی که در او حسن سیرتی یا لطف صورتی ست، دگر حشو (=زائد) عالم است
- ۳) رازی که دلم ز جان همی داشت نهفت اشکم به زبان حال با خلق بگفت
- ۴) به نزدیک من شبر و راهزن بی‌ه از فاسقِ پارس‌پیرهن

۱۹. کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- ۱) دور گردون گر دو روزی بر مراد ما نرفت
- ۲) دولت وصل گذشت و محنت هجران رسید
- ۳) زین گونه که از شادی وصلت خبری نیست
- ۴) پار گذشت آن چه دیدی از غم و شادی

۲۰. کدام گزینه با عبارت «اگر غم و شادیت بود، به آن کس گوی که او تیمار غم و شادی تو دارد.» هم‌مفهوم است؟

- ۱) دست برآور به میان چاره‌جوی
- ۲) اگر جهان جفاپیشه را وفا بودی
- ۳) آن دل که نشان غمگساری می‌جست
- ۴) در ره عشق نشد کس به یقین محرم راز

دائماً یکسان نباشد حال دوران، غم مخور
آن گذشت، امید می‌دارم که این هم بگذرد
مشکل که خلاص از غم هجران تو گردم
بگذرد امسال و همچو پار نماند

این غم دل را دل غمخواره جوی
مرا جدا نکندی ز غمگسار، دریغ
خون گشت و نیافت، روزگاری می‌جست
هر کسی بر حسب فکر، گمانی دارد

پاسخ تشریحی آزمون

۱. گزینه ۱ ← پیرایه: زیور و زینت / فرجام: پایان، نتیجه، انجام / نادره: بی همتا، شگفت آور / ورطه: گرداب، گودال، مهلکه، گرفتاری
۲. گزینه ۳ ← تیمار: غم، حمایت و نگاهداشت، توجه / نهاد: ذات، سرشت، اصل، قرار داد (فعل)، گذاشت / به سزا: شایسته، به شایستگی / رستن: رها شدن، نجات یافتن، آزاد شدن.
۳. گزینه ۴ ← واژه‌های غلط و شکل صحیح آن‌ها: الف) صاحب‌نصب: صاحب‌نسب / ب) بحر: بهر.
۴. گزینه ۴ ← غلط سایر گزینه‌ها و شکل صحیح آن: گزینه ۱: ظایع: ضایع / گزینه ۲: آذمند: آزمند / گزینه ۳: اسرار: اصرار
۵. گزینه ۴ ← آثار «دیوار، قابوس‌نامه» به ترتیب از «جمال میرصادقی و عنصرالمعالی» است.
۶. گزینه ۲ ← معنی «داد» در صورت سؤال و گزینه دو: عدل و انصاف / گزینه ۱ و ۳: فریاد / گزینه ۴: فعل از مصدر دادن
۷. گزینه ۳ ← گزینه ۱: شنیدن بو - بوی بی‌وفایی / گزینه ۲: ترانه‌های شیرین - بهانه‌های رنگین / گزینه ۴: سنگینی لحظه.
۸. گزینه ۳ ← در گزینه ۱ و ۲ و ۴، خون: مجاز از کشتن است؛ اما در گزینه ۳، خون در معنای حقیقی به کار رفته است.
۹. گزینه ۳ ← تشخیص‌ها: گزینه ۱: شربت خوردن و حرف زدن برای غم / گزینه ۲: سؤال پرسیدن برای خیال / گزینه ۴: از شب سؤال پرسیدن.
۱۰. گزینه ۱ ← در گزینه ۲ و ۴ به دلیل وجود منادا، حذف به قرینه معنوی داریم / گزینه ۳: حذف فعل «است» در دو مصراع
۱۱. گزینه ۲ ← معنی «دمیدن» در صورت سؤال و بیت «ب» و «ه»: رویدن و سبز شدن است / معنای سایر گزینه‌ها: الف) فوت کردن (پف کردن) / ج) خواندن دعا و ذکر / د) منتشر شدن بوی خوش.
۱۲. گزینه ۳ ← معنی «بر» در صورت سؤال و گزینه سه: طرف، سو، جانب / گزینه ۱: آغوش / گزینه ۲: سینه / گزینه ۴: میوه.
۱۳. گزینه ۴ ← می‌کردند: ماضی استمراری / مانده‌ای: ماضی نقلی / می‌گذرانی: مضارع اخباری / گویی: مضارع التزامی.
۱۴. گزینه ۳ ← گزینه ۱: مصراع اول بلاغی / گزینه ۲: مصراع اول بلاغی / گزینه ۴: بسوخت حافظ: بلاغی.
۱۵. گزینه ۲ ← مفهوم صورت سؤال و گزینه ۱ و ۳ و ۴: غرور و خودستایی / گزینه ۲: بخشندگی در عین نیازمندی.
۱۶. گزینه ۲ ← مفهوم گزینه ۲: گوشه‌گیری و فواید آن / مفهوم سایر گزینه‌ها: تواضع و فواید آن!!!
۱۷. گزینه ۲ ← مفهوم صورت سؤال و گزینه دو: غفلت و تبعات آن / مفهوم سایر گزینه‌ها: گزینه ۱: تقدیر و روزی تغییرناپذیر است / گزینه ۳: مال حلال در راه حرام خرج نمی‌شود / گزینه ۴: ستایش فقر و حلال نشدن حرام با احتیاج.
۱۸. گزینه ۴ ← مفهوم صورت سؤال و گزینه چهار: ضرورت یکسانی ظاهر و باطن و نکوهش ریاکاری / مفهوم سایر گزینه‌ها: گزینه ۱: یکسان نبودن بر خورد معشوق با عاشق / گزینه ۲: یا رفتار زیبا یا چهره زیبا / گزینه ۳: افشای راز عاشق با اشک.
۱۹. گزینه ۳ ← مفهوم گزینه سه: سختی هجران / مفهوم سایر گزینه‌ها: گذرا بودن غم و شادی.
۲۰. گزینه ۱ ← مفهوم صورت سؤال و گزینه یک: توصیه به خویشنداری و راز دل را با غمخوار فقط در میان بگذاریم / مفهوم سایر گزینه‌ها: گزینه ۲: جفاکاری دنیا و شکایت از هجران / گزینه ۳: نداشتن غمخوار / گزینه ۴: عدم وجود محرم.